

- Mirza Bajramović, predsjednik
- Erna Tabak, član
- Amela Mujezinović, član
- Edin Zubčević, član
- Belma Lizde - Kurt, član (ispred ustanove)

II

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-39284-2.2/19
01. novembra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.

Na osnovu člana 26. i 28. stav (3) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), člana 105. stav (2) Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11 i 36/18), člana 9. stav (2) Odluke o osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 7/98 i 30/07), a u vezi sa članom 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/03, 34/03 i 65/13), na prijedlog Ministrice zdravstva Kantona Sarajevo, Vlada Kantona Sarajevo, na 45. sjednici održanoj 31.10.2019. godine, donijela je

RJEŠENJE

**O RAZRJEŠENJU V. D. DIREKTORA ZAVODA
ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KANTONA
SARAJEVO**

I

Razrješava se Sakib Katana, v. d. direktor Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, sa 28.10.2019. godine.

II

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i isto će se objaviti u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-38954-25.1/19
31. oktobra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.

Na osnovu člana 26. i 28. stav (3) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), člana 105. stav (2) Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/97, 7/02, 70/08, 48/11 i 36/18), člana 12. tačka 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 12/03, 34/03 i 65/13) i člana 9. stav (2) Odluke o osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/98 i 30/07), na prijedlog Ministrice zdravstva Kantona Sarajevo, Vlada Kantona Sarajevo, na 45. sjednici održanoj 31.10.2019. godine, donijela je

RJEŠENJE

**O IMENOVANJU DIREKTORA ZAVODA
ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KANTONA
SARAJEVO**

I

Imenuje se Sakib Katana, dipl. oec., za direktora Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

II

Mandat direktora iz tačke 1. ovog Rješenja traje četiri (4) godine, računajući od dana imenovanja.

III

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i isto će se objaviti u "Službenim novinama Kantona Sarajevo"

Broj 02-05-38954-25.2/19
31. oktobra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), Vlada Kantona Sarajevo, na 45. sjednici održanoj 31.10.2019. godine, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se tekst Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora između Vlade Kantona Sarajevo i Sindikata policije Kantona Sarajevo.
2. Ovlašćuje se premijer Kantona Sarajevo da u ime Vlade Kantona Sarajevo potpiše Kolektivni ugovor iz tačke 1. ovog Zaključka.
3. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-38954-12/19
31. oktobra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), člana 30. Zakona o zaštiti zraka FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03 i 4/10) i člana 41. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16), Vlada Kantona Sarajevo, na 45. sjednici održanoj 31.10.2019. godine, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo.
2. Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljen u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-38954-8/19
31. oktobra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.

Na osnovu člana 30. Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/04 i 4/10) i člana 41. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16), Vlada Kantona Sarajevo na 45. sjednici održanoj 31.10.2019. godine, donijela je sljedeći

PLAN

**INTERVENTNIH MJERA U SLUČAJEVIMA
PREKOMJERNE ZAGAĐENOSTI ZRAKA U
KANTONU SARAJEVO**

I - OPŠTE ODREDBE

1. Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: "Plan") se donosi za moguće posebne situacije u kojima su prekoračene granične vrijednosti kvaliteta zraka, pragovi upozorenja i pragovi uzbune, a kojima mogu biti ugroženi zdravlje ljudi i okoliš.
2. Planom se utvrđuju vrste rizika i opasnosti, postupak i mjere za uklanjanje opasnosti, subjekti zaduženi za primjenu mjera, odgovornost i ovlaštenja u vezi sa primjenom Plana.
3. Plan se primjenjuje za sljedeća područja (zone) u Kantonu Sarajevo:

- Zona A: područja općina: Stari Grad, Centar, Novi Grad, Novo Sarajevo i Ilidža ispod 700 m.n.v.
- Zona B: područje Općine Vogošća ispod 700 m.n.v.
- Zona C: područje Općine Ilijaš ispod 700 m.n.v.
- Zona D: područje Općine Hadžići ispod 700 m.n.v.
- Zona E: područja Kantona iznad 700 m.n.v. uključujući cjelokupno područje Općine Trnovo

Plan interventnih mjera u zimskom periodu se ne primjenjuje u zoni E.

4. U ovom Planu su u upotrebi pojmovi sa slijedećim značenjima:

- **Područje (zona)** - Znači dio teritorije Kantona Sarajevo koji zbog specifičnih geografskih uslova i izvora zagađenja predstavlja posebnu cjelinu u smislu kvaliteta zraka i primjene mjera.
- **Zagađujuća materija** - znači bilo koja supstanca koju čovjek direktno ili indirektno unosi kroz zrak i koja samostalno ili udružena sa drugim materijama može imati štetan uticaj na ljudsko zdravlje i/ili na okoliš u cjelini, uključujući i neprijatne mirise.
- **Izmjerena vrijednost** - u Planu se koriste izmjerene vrijednosti izražene u $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ili mg/m^3 ,
- **Grafična vrijednost** - znači nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen.
- **Prag uzbune** - znači nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci.
- **Prag upozorenja** - znači nivo iznad koga postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije.
- **Epizoda** je vremenski ograničen period trajanja povišenih koncentracija zagađujućih materija u zraku u Kantonu Sarajevo ("epizoda" je usvojeni međunarodni termin za označavanje posebnih situacija).
- **Referentne stanice** su stanice za mjerenje kvaliteta zraka koje odražavaju stanje kvaliteta zraka u predhodno definiranim zonama A, B, C i D. U slučaju da u određenoj zoni ne postoji automatska stanica za mjerenje kvaliteta zraka, za tu zonu se koriste rezultati monitoringa iz zone A, do uspostave automatskog monitoringa.
- **Čvrsta goriva** su razne vrste čvrstih materijala koje se koriste kao gorivo za grijanje i proizvodnju toplote, najčešće putem sagorijevanja (drvo, ugalj, drveni ugalj, treset, drveni pelet i sl.)

II - VRSTE RIZIKA I OPASNOSTI

- Koncentracija zagađujućih materija u zraku koja prelazi graničnu vrijednost kvaliteta zraka, odnosno prag upozorenja ili prag uzbune, predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet i materijalna dobra, zbog čega može doći do posebnih situacija koje zahtijevaju mjere za njihovo prevazilaženje.
- Povećanje koncentracije zagađujućih materija u zraku je stanje zagađenosti atmosfere sa jednom ili više zagađujućih materija u takvim količinama i karakteristikama, koje nakon dužeg ili kraćeg izlaganja djeluju štetno na zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet i na materijalna dobra.
- Djelovanje prekomjernih koncentracija zagađujućih materija na organizam čovjeka može biti akutno i hronično. Akutno djelovanje podrazumijeva izlaganje organizma prekomjernim koncentracijama u kraćem vremenskom periodu, to jest "epizodama". Hronično djelovanje je izlaganje organizma manjim koncentracijama zagađujućih materija tokom dužeg vremenskog perioda.

- Glavni izvori zagađivanja zraka su saobraćaj, industrija, sistemi za zagrijavanje stanova, poslovnih i proizvodnih prostora i otvorena ložišta.
- Glavne zagađujuće materije na koje se odnosi ovaj Plan su: sumpor dioksid, azot dioksid i oksidi azota, lebdeće/suspendovane čestice (PM_{10}), ugljen monoksid i prizemni ozon.

Sumpor dioksid nastaje spaljivanjem goriva koji sadrže sumpor (drvo, ugalj, nafta, benzin, plin). Sumpor dioksid djeluje na disajne organe, moždani i probavni sistem.

Azotni oksidi nastaju sagorijevanjem goriva na visokim temperaturama (benzin, nafta, plin), te imaju nadražajno dejstvo na sluznicu disajnih organa i oči. Uz ugljikovodike i ugljen monoksid mogu uzrokovati izrazito ozbiljne posljedice za život i zdravlje ljudi. Posmatraju se kao jedan od prekursora nastanka ozona (O_3) u ljetnom periodu.

Lebdeće/suspendovane čestice dovode do nadraživanja sluznice disajnih organa i oči, promjena na koži, krvnom sistemu i sl. Mogu uzrokovati ili pogoršati postojeće kardiovaskularne i plućne bolesti, dovesti do pojave aritmija, pogoršati stanje kod pojave srčanih udara, uticati na centralni nervni sistem. Jedna od dugoročnih posljedica može biti i negativan uticaj na reproduktivni sistem, kao i pojave različitih oblika karcinoma. **Ugljen monoksid** nastaje kao posljedica nepotpunog sagorijevanja fosilnih goriva. Može izazvati glavobolje, smetnje na mentalne sposobnosti čovjeka, oštećenje kardiovaskularnog sistema itd.

Prizemni ozon je komponenta fotohemijskog - ljetnog smoga. Nastaje u kombinaciji azotnih oksida, volatilnih (ispravljivih) organskih komponenti uz prisustvo UV zračenja i povišene temperature, najčešće na mjestima gdje nema puno vjetera. Smanjuje funkciju pluća, i otežava duboko disanje. Oštećuje i izaziva upale disajnih puteva, te pogoršava već postojeće bolesti pluća. Povećava učestalost i intenzitet astmatičnih napada.

III - SUBJEKTI ZADUŽENI ZA PRIMJENU PLANA

Subjekti zaduženi za primjenu Plana su:

- Vlada Kantona Sarajevo
- Stručno tijelo za koordinaciju i nadzor
- Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša
- Ministarstvo zdravstva
- Ministarstvo unutrašnjih poslova
- Ministarstvo saobraćaja
- Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture
- Ministarstvo privrede
- Ministarstvo obrazovanja, nauke i mladih
- Kantonalna uprava za inspeksijske poslove
- Kantonalna uprava civilne zaštite
- Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija
- J.U. Zavod za javno zdravstvo KS
- KJKP Rad
- KJKP Park
- KJKP GRAS i Centrotans
- Pravna i fizička lica koja svojom djelatnošću uzrokuju emisiju zagađujućih materija u zrak
- Općine u Kantonu Sarajevo i općinska komunalna preduzeća
- Upravitelj i cesta na području Kantona Sarajevo

Obaveze subjekata zaduženih za primjenu Plana:

1. Vlada Kantona Sarajevo

- proglašava/ukida epizode upozorenje i uzbuna, i utvrđuje mjere po epizodama, na način propisan u čl. 13. stav (1) Poslovnika o radu Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", br. 4/16 i 36/16),

2. za vrijeme vikenda i praznika proglašava i ukida epizode Upozorenje i Uzbuna, i utvrđuje mjere po epizodama, na način propisan u čl. 13. stav (3) i (4) Poslovnika o radu Vlade Kantona Sarajevo,
  3. osigurava provođenje mjera u okviru epizoda povećanih koncentracija Zagađujućih materija u zraku definisanih ovim Planom, gdje je potrebna koordinacija više subjekata za provedbu Plana,
  4. procjenjuje i obezbjeđuje sredstava za provedbu mjera,
  5. preduzima druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija u zraku na području Kantona Sarajevo, a u nadležnosti su Vlade Kantona Sarajevo.
- 2. Stručno tijelo za koordinaciju i nadzor**
- priprema Izvještaj (uključujući vikende i praznike) sa prijedlozima za proglašavanje/ukidanje epizoda, u skladu sa odredbama Plana,
  - priprema protokol o radu stručnog tijela u roku od 15 dana od dana imenovanja,
  - koordinira i vrši nadzor nad provođenjem monitoringa kvaliteta zraka,
  - prati stanje kvaliteta zraka,
  - utvrđuje uslove za proglašenje epizoda, u zonama definisanim u Poglavlju I, tački 3. Plana,
  - procjenjuje mogući scenarij trajanja epizoda povišenih koncentracija polutanata u zraku,
  - priprema izvještaje, prijedloge i informacije koje dostavlja Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u cilju daljnjeg postupanja,
  - predlaže i druge mjere za koje se procjeni da mogu imati pozitivan uticaj na stanje kvaliteta zraka u KS.
- 3. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša**
- imenuje Stručno tijelo za koordinaciju i nadzor, koje čine predstavnici Zavoda za javno zdravstvo KS, Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Federalnog hidrometeorološkog zavoda BiH i stručnih lica iz oblasti zaštite zraka,
  - učestvuje u radu Stručnog tijela za koordinaciju i nadzor, daje prijedloge Vladi Kantona Sarajevo za proglašenje epizoda Upozorenje i Uzbuna, i prijedlog mjera,
  - izrađuje listu kontakt osoba za primjenu plana sa kontakt podacima: telefon, mobitel, e-mail i fax,
  - vrši koordinaciju sa subjektima zaduženim za provođenje mjera iz Plana,
  - priprema izvještaje i informacije za Vladu Kantona Sarajevo,
  - u saradnji sa Ministarstvom privrede, inspekcijama i općinama vrši identifikaciju i formira Listu pravnih i fizičkih lica koji su obveznici primjene mjera iz Plana, u skladu sa Poglavljem VII ovog Plana,
  - obavještava subjekte nadležne za provedbu mjera iz Plana o proglašavanju/ukidanju epizoda zagađenosti zraka u KS putem e-maila, a na osnovu liste kontakata,
  - preduzima druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija na području Kantona Sarajevo.
- 4. Ministarstvo zdravstva**
- vrši koordinaciju sa svim zdravstvenim organizacijama u slučajevima proglašenja epizoda zagađenosti zraka u KS,
  - daje preporuke za stanovništvo u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo,
  - daje preporuke za uslove rada i zaštitu radnika na otvorenom u epizodama povišenih koncentracija
  - podnosi zahtjev za zabranu održavanja organizovanih sportskih i kulturnih aktivnosti na otvorenom prostoru u cilju smanjenja kretanja i izlaganja stanovništva zagađujućim materijama
  - preduzima druge mjere iz nadležnosti Ministarstva.
- 5. Ministarstvo unutrašnjih poslova**
- Ostvaruje potpunu saradnju sa inspekcijским organima u primjeni mjera iz plana koje se odnose na zabranu ili ograničenje kretanja motornih vozila u Kantonu, i pruža asistenciju nadležnim inspekcijama u provođenju mjera iz njihovog djelokruga rada,
  - provodi mjere zabrane saobraćaja u skladu sa postavljenom privremenom saobraćajnom signalizacijom.
  - osigurava brži protok vozila bez dužeg zadržavanja na gradskim raskrsnicama i saobraćajnicama prilikom proglašenja epizoda zagađenosti zraka u KS,
  - preduzima druge mjere iz nadležnosti Ministarstva.
- 6. Ministarstvo saobraćaja**
- izdaje dozvole potrebne za realizaciju mjera propisanih Planom iz segmenta saobraćaja,
  - preduzima druge mjere iz nadležnosti Ministarstva.
- 7. Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture**
- obezbjeđuje provođenje mjera komunalnih preduzeća u KS,
  - preduzima druge mjere iz nadležnosti Ministarstva.
- 8. Ministarstvo privrede**
- obezbjeđuje provođenje mjera privrednih subjekata u KS,
  - preduzima druge mjere iz nadležnosti Ministarstva.
- 9. Ministarstvo obrazovanja, nauke i mladih**
- upozorava ustanove predškolskog i školskog odgoja i obrazovanja o ograničenom kretanju u slučajevima povišenih koncentracija zagađujućih materija u zraku,
  - donosi odluke o obustavi, skraćivanju ili pomjeranju nastave u obrazovnim institucijama u skladu sa propisanim mjerama iz Plana,
  - preduzima druge mjere iz nadležnosti Ministarstva.
- 10. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove**
- vrši nadzor nad provođenjem mjera iz Plana, kroz djelovanje inspekcije zaštite okoliša, saobraćajne i cestovne inspekcije uz asistiranje saobraćajne policije, urbanističko-građevinske, komunalne i drugih inspekcija,
  - vrši nadzor nad radom i organizacijom gradilišta, održavanja i čišćenja saobraćajnica, a posebno kontrolu uklanjanja posipnog materijala za sprečavanje poledice,
  - koordinira sa ostalim inspekcijским i službama na federalnom i općinskom nivou, te drugim službama i komunalnim redarima u cilju kontrole izvršavanja mjera iz Plana,
  - ostvaruje saradnju sa inspekcijom zaštite od požara u slučaju sumnje na korištenje energenata ili otpadnih materija koji nisu dozvoljeni važećim propisima, a u skladu sa odredbama Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u KS,
  - pruža podršku Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u formiranju liste pravnih i fizičkih lica iz tačke 16. Poglavlja III,
  - preduzima druge mjere iz svoje nadležnosti.
- 11. Kantonalna uprava civilne zaštite**
- u okviru svojih nadležnosti učestvuje u provođenju mjera iz Plana
  - pruža informacije o potrebi preduzimanja utvrđenih mjera i vrši neposredno koordiniranje aktivnosti sa općinskim štabovima civilne zaštite, a u skladu sa Uredbom o organizovanju službi zaštite i spašavanja Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", broj 2/08),
  - zaprima dojave građana o kršenju odredbi iz Plana,
  - pruža podršku Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u formiranju liste pravnih i fizičkih lica iz tačke 16. Poglavlja III,
  - preduzima druge mjere iz svoje nadležnosti.
- 12. Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija**
- obavještava sredstva javnog informisanja i građane o proglašavanju/ukidanju epizoda zagađenosti zraka u KS,

- izdaje saopćenja za sredstva javnog informisanja, subjekte iz Plana i građane, koja se odnose na stanje kvaliteta zraka i primjenu plana interventnih mjera,
- daje informacije koje razmatra Ministarstvo i Vlada KS vezane za primjenu Plana,
- daje prijedloge za načine ostvarivanja komunikacije sa javnošću u slučaju proglašenja epizoda,
- preduzima druge mjere iz svoje nadležnosti.

13. J.U. Zavod za javno zdravstvo KS

- učestvuje u radu Stručnog tijela za kordinaciju i nadzor u dijelu monitoringa kvaliteta zraka i izvještavanja o stanju kvaliteta zraka prema drugim članovima tijela i ministarstva,
- vrši obaveze predviđene Ugovorom o monitoringu kvaliteta zraka, na osnovu izmjerenih koncentracija zagađujućih materija u zraku,
- obavještava građane o izmjerenim vrijednostima i uticaju na zdravlje putem web stranice Zavoda i kantonalne web stranice kvalitetzraka.ba,
- kontinuirano, svakodnevno, dostavlja izvještaje Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša o stanju kvaliteta zraka,
- daje informacije medijima o stanju kvaliteta zraka i preporukama za stanovništvo,
- preduzima druge mjere koje mogu doprinijeti zaštitu zdravlja građana.

14. KJKP Rad

- prije i u toku zimske sezone obezbijeduje pranje i čišćenje saobraćajnica u cilju sprečavanja podizanja čvrstih čestica u zrak,
- intenzivira aktivnosti na pranju cesta u epizodnim situacijama povišenih koncentracija zagađujućih materija,
- vrši upotrebu sredstava za obaranje čestica prašine u zraku korištenjem mokrog postupka u zimskom periodu,
- intenzivira vršenje poslova iz djelokruga rada preduzeća u skladu sa Zakonom o komunalnoj čistoći Kantona,
- koordinira rad između komunalnih redara i Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u cilju provedbe mjera iz Plana,
- preduzima druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija na području Kantona Sarajevo, a u nadležnosti su KJKP Rad.

15. KJKP Park

- intenzivira aktivnosti preduzeća na čišćenju javnih površina u smislu Zakona o komunalnoj čistoći,
- uključuje komunalne redare i ostvaruje saradnje sa KUIP u cilju provedbe mjera iz Plana,
- preduzima druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija na području Kantona Sarajevo, u okviru svoje nadležnosti.

16. KJKP Gras i Centrotrans

- provodi mjere iz Plana koje se odnose na sredstva javnog prevoza,
- obezbijeduje uključivanje raspoloživih vozila javnog gradskog prevoza putnika KJKP GRAS-a, naročito tramvaja, trolejbusa, autobusa i minibusa koji koriste električnu energiju, CNG, LPG i ostalih voznih jedinica u slučajevima proglašenja epizoda zagađenosti zraka u KS

17. Pravna i fizička lica koja u svojoj djelatnosti imaju emisiju zagađujućih materija u zrak (postrojenja za sagorijevanje, tehnološka postrojenja i privredni subjekti koja imaju emisije u zrak)

- preduzimaju sve potrebne, tehnički izvodljive mjere kako bi smanjili emisije u zrak, uključujući redovno održavanje kotlovskih postrojenja, čišćenje dimovodnih instalacija, održavanje filterskih postrojenja, te sve druge mjere u cilju obezbjeđenja ispravnog funkcionisanja pogona, postrojenja i procesa koji imaju emisije u zrak,
- primjenjuju odredbe Plana ukoliko koriste čvrsta goriva, laka i teška ulja,

- preduzimaju druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija u zraku.

Sva lica koja se nalaze na Listi pravnih i fizičkih lica na koje se odnosi Plan su obavezni primjenjivati odredbe Plana, u skladu sa Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u KS. Navedena Lista će se redovito ažurirati i bit će objavljena na web stranici Ministarstva.

18. Općine u Kantonu Sarajevo i komunalna preduzeća

- obavještavaju stanovnike svoje općine o stanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo, proglašavanju/ukidanju epizoda povišenih koncentracija zagađujućih materija u zraku, putem svojih web stranica, preuzimanjem informacija sa kantonalne web stranice za praćenje kvaliteta zraka: kvalitetzraka.ba, te na druge načine (mail, telefon, fax itd.),
- obavještavaju pravna i fizička lica sa Liste pravnih i fizičkih lica na koja se odnosi Plan, o proglašenju/ukidanju epizoda iz Plana, putem e-mail-a, telefona, faxesa, a koja će biti objavljena na web stranici Kantona Sarajevo,
- intenziviraju inspeksijski nadzor u slučajevima proglašenja epizoda povišenih vrijednosti koncentracija zagađujućih materija kontrolom ispunjavanja obaveza obveznika provođenja mjera iz plana u okviru nadležnosti,
- prije i u toku zimske sezone, obezbijeduju obavezno pranje i čišćenja saobraćajnica u cilju sprečavanja podizanja čvrstih čestica u zrak,
- obezbijeduju provođenje mjera predviđenih ovim Planom, finansijska sredstva za njihovu provedbu, te tehničku osposobljenost pravnih lica koja vrše poslove održavanja cesta u zimskom periodu,
- obezbijeduju intenzivnije vršenje poslova iz djelokruga rada komunalnih preduzeća u skladu sa Zakonom o komunalnoj čistoći Kantona,
- preduzimaju druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija na području Kantona Sarajevo, a u nadležnosti su općina u Kantonu Sarajevo.

19. Upravitelji cesta na području Kantona Sarajevo (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za ceste Kantona Sarajevo, Općine u Kantonu Sarajevo), ostala komunalna preduzeća i druga pravna lica kojima su povjereni poslovi održavanja cesta u zimskom periodu

- obezbijeduju obavezno pranje i čišćenja saobraćajnica u cilju sprečavanja ponovnog podizanja čvrstih čestica u zrak prije i u toku zimske sezone,
- obezbijeduju provođenje mjera predviđenih ovim Planom, finansijskih sredstava za njihovu provedbu, te tehničke osposobljenosti pravnih lica koja vrše poslove održavanja cesta u zimskom periodu,
- preduzimaju druge mjere koje mogu doprinijeti smanjenju koncentracija zagađujućih materija na području Kantona Sarajevo, u okviru svoje nadležnosti.

Svi subjekti zaduženi za primjenu Plana dužni su dostaviti Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo najkasnije 15 dana nakon usvajanja Plana, slijedeće informacije:

- kontakt osobu za primjenu plana sa kontakt podacima: telefon, mobitel, e-mail i fax,
- zvaničnu e-mail adresu na koju će se prosljeđivati obavještavanja o proglašenju/ukidanju epizoda povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku
- odgovornu osobu za provođenje Plana,
- eventualne razloge nemogućnosti provedbe određenih mjera iz Plana,
- prijedloge za unapređenje provedbe plana iz domena svog rada.

Svi subjekti zaduženi za primjenu Plana dužni su, u periodu od 15.11. tekuće do 15.03. naredne godine, dostaviti zbiru informaciju o poduzetim mjerama tokom trajanja epizode povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku.

IV - KONTINUIRANE MJERE ZA SPREČAVANJE ZAGAĐENJA U ZIMSKOJ SEZONI

U cilju poboljšanja stanja kvaliteta zraka, te zbog specifičnosti terena koji karakteriše Kanton Sarajevo, Planom se propisuju i kontinuirane mjere koje je potrebno provoditi u periodu od 15.11. tekuće do 15.03. naredne godine.

Svi subjekti zaduženi za primjenu Plana kao i svi poslodavci dužni su u slučajevima proglašenja epizoda upozorenje i uzbuna, povesti računa o zaštiti radnika koji će raditi na otvorenom prostoru (poštari, policajci, komunalni radnici i dr.).

Tabela 1: Kontinuirane mjere i odgovornosti primjene

KONTINUIRANE MJERE		
Rb.	Mjera	Odgovornost primjene
1.	Upravitelji cesta u smislu Zakona o cestama Federacije (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za puteve Kantona Sarajevo, Općine u Kantonu Sarajevo) su dužni, prije i u toku zimske sezone, obezbijediti obavezno pranje i čišćenje saobraćajnica u cilju sprečavanja podizanja čvrstih čestica u zrak u skladu sa vremenskim uslovima i pri tome ne narušavajući bezbjednost učesnika u saobraćaju.	Upravitelji cesta na području Kantona Sarajevo (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za ceste Kantona Sarajevo, Općine u Kantonu Sarajevo) KJKP Rad, ostala komunalna preduzeća i druga pravna lica kojima su povjereni poslovi održavanja cesta u zimskom periodu
2.	Upravitelji cesta su dužni da, u okviru svojih nadležnosti, obezbijede provođenje mjera predviđenih ovim Planom, finansijska sredstva za njihovu provedbu, te tehničku osposobljenost* pravnih lica koja vrše poslove održavanja cesta u zimskom periodu. *Pod tehničkom osposobljenošću pravnih lica koja vrše poslove održavanja cesta u zimskom periodu, podrazumjeva se: - posjedovanje opreme za primjenu "mokrog postupka" sa otopinom natrij hlorida ili kalcij acetata kao posipnog materijala za sprečavanje poledice, - posjedovanje dovoljnih količina kalcijum hlorida ili kalcij acetata za primjenu "mokrog postupka" u cilju smanjenja čestica prašine PM ₁₀ u zraku.	Upravitelji cesta na području Kantona Sarajevo (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za ceste Kantona Sarajevo, Općine u Kantonu Sarajevo) KJKP Rad, ostala komunalna preduzeća i druga pravna lica kojima su povjereni poslovi održavanja cesta u zimskom periodu
3.	Nadležni organi u smislu Zakona o komunalnoj čistoći Kantona su dužni da obezbijede intenzivnije vršenje poslova iz djelokruga rada komunalnih preduzeća.	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, KJKP Rad, KJKP Park
4.	Pravna lica, vlasnici ili korisnici kotlovnica ili ložišta su obavezni da preduzmu sve potrebne, tehnički izvodive mjere kako bi se smanjile emisije u zrak, uključujući redovno održavanje kotlovskih postrojenja i čišćenje dimovodnih instalacija.	Ministarstvo privrede, Ministarstvo prostornog uređenja, gradjenja i zaštite okoliša, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, MUP KS
5.	Upozorenje da je kažnjivo svako spaljivanje otpada u kućnim ložištima i kotlovnica i pozivanje, da će se u slučaju da postoje sumnje da se vrše takve nedozvoljene radnje, prijaviti nadležnim	Ministarstvo prostornog uređenja, gradjenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, Inspektorat za zaštitu od požara u skladu sa Odlukom
6.	Preporuka svim subjektima da, neposredno prije zimske sezone, organizuju akcije i informiraju građane u pripremi vozila u smislu pregleda filtera, kočionih sistema, te provjere sistema za sagorijevanje i ispuštanje plinova.	Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija

V - POSTUPAK I MJERE ZA SMANJENJE ZAGAĐENJA

Epizode povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku Kantona Sarajevo su:

1. PRIPRAVNOST,
2. UPOZORENJE I
3. UZBUNA

Epizode se proglašavaju na osnovu izmjerenih ili proračunatih prosječnih vrijednosti koncentracija zagađujućih materija u zraku, konstatovanih na području Kantona, a u skladu sa graničnim vrijednostima kvaliteta zraka, pragovima upozorenja i pragovima uzbune datim u članovima 15. i 20. Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definisanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/12 i 50/19). Epizode se mogu proglasiti na području jedne ili više zona iz Poglavlja I, tačke 3. ovog Plana. Prestanak primjene mjera po epizodama vrši se na isti način kao i kod njihovog proglašavanja.

1. PRIPRAVNOST

Epizoda PRIPRAVNOST se proglašava na osnovu Izvještaja Stručnog tijela, u skladu sa Poglavljem VII ovog Plana, ako su ispunjeni slijedeći uslovi:

- na području Kantona se uspostavila stabilna vremenska situacija, koju karakteriše sporo kretanje visokog atmosferskog pritiska, slab vjetar i prizemna temperaturna inverzija u kotlinskim dijelovima Kantona,
- ako se očekuje zadržavanje stabilne vremenske situacije i u naredna 3 dana,
- ako izmjerene koncentracije zagađujućih materija u zraku na najmanje jednoj referentnoj stanici u Zoni, u skladu sa Poglavljem I, tačkom 3. ovog Plana, prelaze granične vrijednosti (Tabela 2)

Tabela 2: Granične vrijednosti

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Granične vrijednosti (µg/m ³)
SO ₂	1 h	350 (napomena 1)
SO ₂	24 h	125 (napomena 2)
NO _x	1 h	200 (napomena 1)
NO ₂	24 h	85 (napomena 2)
PM ₁₀	24 h	50 (napomena 2)
CO	8 h	10.000
CO	24 h	5.000

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračene najmanje tri uzastopna sata

Napomena 2: Vrijednosti moraju biti prekoračene kao 24-časovni prosjek za prethodni dan.

2. UPOZORENJE

Epizodu UPOZORENJE odlukom proglašava Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog Ministarstva prostornog uređenja, gradjenja i zaštite okoliša, a na osnovu Izvještaja Stručnog tijela, ako su se ispunili slijedeći uslovi:

- izmjerene koncentracije zagađujućih materija u zraku na najmanje jednoj referentnoj stanici u Zoni, u skladu sa Poglavljem I, tačkom 3. ovog Plana, prelaze prag upozorenja (Tabela 3).
- ako se u narednih 48 sati, očekuje stabilna vremenska situacija, koja pogoduje daljnjem akumuliranju zagađujućih materija u zraku.

Tabela 3: Pragovi upozorenja

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Prag upozorenja (µg/m ³)
SO ₂	1 h	400 (napomena 1)
NO ₂	1 h	250 (napomena 1)
PM ₁₀	24 h	150 (napomena 2)
CO	8 h	12.000
CO	24 h	7.500

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračene najmanje tri uzastopna sata

Napomena 2: Vrijednosti moraju biti prekoračene kao 24-časovni prosjek za predhodni dan.

3. UZBUNA

Epizodu uzbune proglašava odlukom Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, a na osnovu izvještaja Stručnog tijela ako su se ispunili sljedeći uslovi:

- izmjerene koncentracije na najmanje jednoj referentnoj stanici u Zoni, u skladu sa Poglavljem I, tačkom 3. ovog Plana, su veće ili jednake pragovima uzbune za bilo koju zagađujuću materiju u zraku iz Tabele 4.
- ako se u narednih 48 sati očekuje stabilna vremenska situacija

Tabela 4: Pragovi uzbune

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Prag uzbune ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 h	500 (napomena 1)
NO ₂	1 h	400 (napomena 1)
PM ₁₀	24 h	300 (napomena 2)
CO	8 h	15.000
CO	24 h	10.000

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračene najmanje tri uzastopna sata.

Napomena 2: Vrijednosti moraju biti prekoračene kao 24-časovni prosjek za predhodni dan.

U slučaju da preduzete mjere zabrane i ograničenja u roku od narednih 48 sati ne obezbijede smanjenje koncentracija zagađujućih materija u zraku na osnovu kojih je proglašena uzbuna odnosno, trend koncentracije zagađujućih materija u zraku je i dalje u porastu, tada Vlada Kantona Sarajevo može preduzeti i pojačane mjere smanjenja emisija.

4. UPOZORENJE I UZBUNA U SLUČAJU PREKORAČENJA OZONA

Epizode u slučaju prekoračenja prizemnog ozona se proglašavaju AUTOMATSKI na osnovu izvještaja Stručnog tijela ako su se ispunili sljedeći uslovi:

- **Upozorenje** se proglašava u slučajevima prekoračenja praga upozorenja za prizemni ozon (Tabela 5) na bilo kojoj od mjernih stanica
- **Uzbuna** se proglašava kada na bilo kojoj mjernoj stanici prede prag uzbune u najmanje 3 uzastopna sata.

Tabela 5: Pragovi upozorenja i uzbune za prizemni ozon

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Prag upozorenja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Prag uzbune ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
O ₃	1 h	180	240 (napomena 1)

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračne u najmanje tri uzastopna sata.

VI - MJERE U EPIZODNIM SITUACIJAMA U ZONAMA

Mjere u epizodnim situacijama odnose se na sve zone definisane u Poglavlju I, tačk i 3., izuzev ako je konkretno pored mjere naznačena zona na koju se ista primjenjuje.

1. U slučaju proglašenja epizode **PRIPRAVNOST** preduzimaju se sljedeće mjere:

Tabela 6: Mjere i odgovornosti primjene u slučaju epizode PRIPRAVNOST

PRIPRAVNOST		
R. b.	Mjera	Odgovornost primjene
1.	Intenziviranje čišćenja i pranja cesta od strane komunalnih i drugih ovlaštenih institucija u skladu sa vremenskim uslovima i pri tome ne narušavajući bezbjednost učesnika u saobraćaju.	Upravitelji cesta na području Kantona Sarajevo (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za ceste Kantona Sarajevo, Općine, KJKP Rad
2.	Primjena "mokrog postupka" sa otpinom za obaranje koncentracije čestica za zimsko održavanje cesta, od strane komunalnih i drugih ovlaštenih institucija na svim glavnim gradskim saobraćajnicama, regionalnim i magistralnim cestama.	Upravitelji cesta na području Kantona Sarajevo (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za ceste Kantona Sarajevo, Općine, KJKP Rad
3.	Apeli stanovništvu da smanje broj vozila u prometu korištenjem jednog vozila za više osoba.	Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija, Ministarstvo unutrašnjih poslova
4.	Pojačan inspeksijski nadzor nad gradilištima.	Kantonalna uprava za inspeksijske poslove u koordinaciji sa općinskim inspekcijama
5.	Upozorenje rizičnim grupama stanovništva za smanjenje kretanja.	Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija i J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo
6.	Upozorenje da sva postrojenja za proizvodnju toplotne energije sa Liste pravnih i fizičkih lica na koja se odnosi Plan, a koja koriste čvrsta goriva i teška lož ulja, smanje temperaturu u prostorima koje zagrijavaju za minimalno 2°C, te predu na prirodni gas ili električnu energiju, gdje za to postoje tehničke mogućnosti.	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstvo privrede Pravna i fizička lica sa Liste koja u svojoj djelatnosti imaju emisiju zagađujućih materija u zrak
7.	Maksimalno povećanje kapaciteta sredstava javnog gradskog prevoza, koji ne zagađuju okoliš (trolejbusi, tramvaj i autobusi na CNG).	Ministarstvo saobraćaja, GRAS, Centrotans
8.	Upozorenje stanovništvu da svojim ponašanjem i aktivnostima dodatno ne doprinose zagađenju zraka.	Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija
9.	Upozorenje ustanovama školskog i predškolskog odgoja i obrazovanja, da djeca ne borave na otvorenom prostoru van zgrade za vrijeme velikih i malih odmora, kao i da se časovi tjelesnog odgoja ne odvijaju u dvorištu škole.	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, J.U. Zavod za javno zdravstvo KS
10.	Upozorenje da je zabranjeno spaljivanje otpada i drugog nevegetacijskog materijala na otvorenom prostoru.	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, Ministarstvo privrede
11.	Pojačan inspeksijski i drugi nadzor nad primjenom svih mjera.	Kantonalna uprava za inspeksijske poslove
12.	Poziv pravnim licima da u zavisnosti od svojih mogućnosti izvrše pomjeranje početka radnog vremena u cilju rastećenja kapaciteta javnog gradskog prevoza i gradskih saobraćajnica.	Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija
13.	U zoni A: "Zabrana kretanja automobila, čiji dizel motori imaju normu EURO I i manju, uz pojačane kontrole inspeksijskih organa uz asistenciju organa MUP-a, te zabrana kretanja teretnih vozila čiji motori imaju normu EURO I i manju u skladu sa članom 95. Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 30/17) Ovo se ne odnosi na vozila policije, inspekcije, javnog gradskog prevoza, javnih komunalnih preduzeća, vozila invalidnih lica, i vozila hitnih intervencija (civilne zaštite, hitne pomoći, vatrogasaca).	Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove (saobraćajna i cestovna inspekcija)

14.	Upozorenje da je kažnjivo svako spaljivanje otpada u kućanstvima i pozivanje, da se u slučaju sumnje, takva nedozvoljena postupanja prijave na Eko- telefon br. 033/66 00 00 ili telefon Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite br. 121, radi daljnjeg djelovanja nadležnih inspekcija općina i Kantona.	Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija
15.	Ostale mjere za koje općinske/gradske službe civilne zaštite i Kantonalni štab civilne zaštite procijene da mogu doprinijeti poboljšanju kvaliteta zraka.	Službe civilne zaštite

2. U slučaju proglašenja epizode **UPOZORENJE**, preduzimaju se, uz zadržavanje svih mjera iz epizode pripravnosti, i sljedeće mjere:

Tabela 7: Mjere i odgovornosti primjene u slučaju epizode UPOZORENJE

PRIPRAVNOST		
R. b.	Mjera	Odgovornost primjene
1.	Upozorenje da sva postrojenja za proizvodnju toplotne energije snage preko 50 kW koja koriste čvrsta goriva i teška lož ulja, smanje temperaturu u prostorijama koje zagrijavaju za minimalno 3°C.	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša, Ministarstvo privrede
2.	Smanjivanje broja radnih sati tehnoloških postrojenja, sa Liste pogona i postrojenja, kojima namjena nije proizvodnja toplotne energiju za grijanje za minimalno 20%.	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Pravna i fizička lica sa Liste
3.	Primjena "mokrog postupka" za zimsko održavanje cesta od strane komunalnih i drugih ovlaštenih institucija na svim glavnim gradskim saobraćajnicama, regionalnim i magistralnim cestama, te na najmanje 40% najprometnijih lokalnih cesta.	Upravitelji cesta na području Kantona Sarajevo (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za ceste Kantona Sarajevo, Općine, KJKP Rad
4.	Osiguravanje protoka motornih vozila bez dužeg zadržavanja na glavnim gradskim raskrsnicama putem znakova i naredbi koje daju ovlaštena policijska lica MUP-a Kantona Sarajevo	Ministarstvo saobraćaja, MUP
5.	Zabrana izvođenja grubih građevinskih radova na otvorenom i zatvorenom prostoru.	Ministarstvo prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša, Općine
6.	Zabrana saobraćaja za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa preko 3,5 tone na glavnom gradskom longitudinalnom pravcu na potezu od Bašaršije do Neđarića sa preusmjerenjem saobraćaja na alternativne pravce kretanja u skladu sa članom 95. Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 30/17). Tehnička regulacija saobraćaja za vrijeme zabrana vršiće se privremenom saobraćajnom signalizacijom ili opremom, znacima i naredbama koje daju ovlaštena policijska lica MUP-a Kantona Sarajevo. Ovo se ne odnosi na vozila javnog gradskog prevoza, javnih komunalnih preduzeća, vozila hitnih intervencija i dostavna vozila za prehrambene proizvode. Za vrijeme trajanja zabrane saobraćaja, upravitelji cesta su dužni svaki iz svoje nadležnosti izvršiti postavljanje privremene saobraćajne signalizacije i opreme, uključujući i održavanje iste.	Ministarstvo saobraćaja, MUP, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove (saobraćajna i cestovna inspekcija)
7.	U zoni A: "Zabrana kretanja automobila, čiji dizel motori imaju normu EURO2 i manju, uz pojačane kontrole inspekcijских organa uz asistenciju organa MUP-a, te zabrana kretanja teretnih vozila čiji motori imaju normu EURO2 i manju u skladu sa članom 95. Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 30/17). Ovo se ne odnosi na vozila policije, inspekcije, javnog gradskog prevoza, javnih komunalnih preduzeća, vozila pravnih lica koja za potrebe komunalnih preduzeća izvode radove na hitnim intervencijama, vozila invalidnih lica i vozila hitnih intervencija (civilne zaštite, hitne pomoći, vatrogasaca)	Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove (saobraćajna i cestovna inspekcija)
8.	Zabrana održavanja organizovanih sportskih i kulturnih aktivnosti na otvorenom prostoru, u cilju smanjenja kretanja i izlaganja stanovništva štetnim materijama, koje vrši organ MUP-a na zahtjev organa državne uprave nadležnog za poslove zdravstva	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo unutrašnjih poslova

9.	U zoni A: Pomjeranje radnog vremena organa uprave, javne administracije, uslužnih djelatnosti u cilju rasterećenja kapaciteta javnog prevoza i saobraćajnih gužvi i osiguranja boljeg protoka vozila na gradskim saobraćajnicama	Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo privrede, Vlada, Općine
10.	Ostale mjere za koje Vlada Kantona procijeni da mogu doprinijeti poboljšanju kvaliteta zraka.	Vlada

3. U slučaju proglašenja epizode **UZBUNA**, uz zadržavanje svih mjera iz epizoda upozorenja pripravnosti, preduzimaju se sljedeće mjere:

Tabela 8: Mjere i odgovornosti primjene u slučaju epizode UZBUNA

PRIPRAVNOST		
R. b.	Mjera	Odgovornost primjene
1.	Maksimalno povećanje kapaciteta sredstava javnog gradskog prevoza, koji ne zagaduju okoliš	Vlada, Ministarstvo saobraćaja, KJKP Gras i Centrotans
2.	U zoni A: "Zabrana kretanja automobila čiji dizel motori imaju normu EURO3 i manju, uz pojačane kontrole inspekcijских organa uz asistenciju organa MUP-a, te zabrana kretanja teretnih vozila čiji motori imaju normu manju od EURO3 u skladu sa članom 95. Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 30/17). Ovo se ne odnosi na vozila policije, inspekcije, ministarstva odbrane, javnog gradskog prevoza, javnih komunalnih preduzeća, vozila pravnih lica koja za potrebe komunalnih preduzeća izvode radove na hitnim intervencijama, vozila sa diplomatskim tablicama, vozila invalidnih lica, taxi vozila i vozila hitnih intervencija (civilne zaštite, hitne pomoći, vatrogasaca). Napomena: izduvne cevi za taxi vozila vrijedi godinu dana od dana donošenja Plana.	Vlada, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove (saobraćajna i cestovna inspekcija)
3.	Privremeno ograničenje upotrebe motornih vozila (uvodjenje sistema vožnje "par" - "repar" tablica) uz pojačane kontrole inspekcijских organa uz asistenciju organa MUP-a, u skladu sa članom 95. Zakona o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 30/17). Ovo se ne odnosi na električna vozila, vozila policije, ministarstva odbrane, javnog gradskog prevoza, komunalnih preduzeća, vozila pravnih lica koja za potrebe komunalnih preduzeća izvode radove na hitnim intervencijama, vozila sa diplomatskim tablicama, taxi vozila, i vozila hitnih intervencija (hitna pomoć, civilna zaštita, vatrogasci), vozila za snabdjevanje lijekovima i namirnicama i vozila pravnih lica registrovana kao teretna vozila za obavljanje djelatnosti.	Vlada, Ministarstvo prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša, MUP, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove (saobraćajna i cestovna inspekcija)
4.	Organizacija nastave u školama sa ciljem izbjegavanja gužve u javnom gradskom prevozu, a po potrebi obustava nastave.	Vlada, Ministarstvo za obrazovanje, nauke i mlade
5.	Zabrana korištenja čvrstih goriva i teških ulja svim pravnim i fizičkim licima koji ista koriste u tehnološkom procesu.	Vlada, Ministarstvo privrede, Općine
6.	Ostale mjere za koje Vlada ocijeni da mogu doprinijeti poboljšanju kvaliteta zraka.	Vlada

MJERE U EPIZODNIM SITUACIJAMA POVIŠENIH KONCENTRACIJA PRIZEMNOG OZONA

U slučaju proglašenja epizode **UPOZORENJE**, preduzimaju se sljedeće mjere:

- Apel stanovništvu za smanjeno kretanje.

- Upozorenje stanovništvu na prekomjerno zagađenje prizemnim ozonom.
- Upozorenje o štetnostima i načinima zaštite od povišenih koncentracija prizemnog ozona.
- Osiguravanje protoka motornih vozila bez dužeg zadržavanja na glavnim gradskim raskrsnicama.

U slučaju proglašenja epizode **Uzbuna**, uz zadržavanje svih mjera iz epizode upozorenja, preduzimaju se sljedeće mjere:

- Zabrana rada svih industrijskih pogona koji u emitovanim polutantima sadrže prekursore ozona.
- U slučaju da problem povišenih koncentracija prizemnog ozona ne može biti riješen na drugi način, Kanton može izmijeniti režim korištenje određenih puteva za određene vrste vozila (član 30. Zakona o zaštiti zraka FBiH, "Službene novine Federacije BiH", br. 33/03 i 4/10).

VII - PROTOKOL O INFORMISANJU SUBJEKATA ZADUŽENIH ZA PRIMJENU PLANA

1. IZVJEŠTAJ STRUČNOG TIJELA

Stručno tijelo za koordinaciju i nadzor po uspostavljanju uslova za proglašenje epizoda povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku u skladu sa poglavljem V, tačkama 1., 2. i 3. Plana u najkraćem mogućem roku dostavlja Izvještaj sa jasnom naznakom prijedloga aktivnosti na proglašenju epizoda, te zona u kojima se predlažu mjere propisane ovim Planom.

Stručno tijelo Izvještaj dostavlja Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo.

2. OBAVJEŠTAVANJE SUBJEKATA ZADUŽENIH ZA PRIMJENU PLANA U SLUČAJU PROGLAŠENJA/UKIDANJA EPIZODE PRIPRAVNOST

U slučaju da se Izvještajem Stručnog tijela predlaže proglašenje/ukidanje epizode Pripravnost u skladu sa poglavljem V, tačka 1., Ministarstvo je dužno u najkraćem roku obavjestiti sve učesnike u provedbi Plana o proglašenju/ukidanju epizode Pripravnost, izuzev pravnih i fizičkih lica koja u svojoj djelatnosti imaju emisiju zagađujućih materija u zrak navedenih u Poglavlju III tačka 17. Općine u Kantonu Sarajevo su dužne da, odmah po primitku obavještenja o proglašenju/ukidanju epizode Pripravnost, obavijeste pravna i fizička lica sa područja svoje općine, a koja se nalaze na Listi pravnih i fizičkih lica na koje se odnosi Plan, navedenoj u Poglavlju III tačka 17.

3. OBAVJEŠTAVANJE SUBJEKATA ZADUŽENIH ZA PRIMJENU PLANA U SLUČAJU PROGLAŠENJA/UKIDANJA EPIZODA UPOZORENJE ILI UZBUNA

U slučaju da se Izvještajem Stručnog tijela predlaže proglašenje/ukidanje epizoda Upozorenje ili Uzbuna u skladu sa poglavljem V, tačke 2. i 3., Ministarstvo je dužno u najkraćem roku obavjestiti Vladu Kantona Sarajevo, koja donosi Odluku o proglašenju/ukidanju epizode.

Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša je dužno odmah nakon donošenja Odluke Vlade obavjestiti sve učesnike u provedbi Plana o proglašenju/ukidanju epizode, izuzev pravnih i fizičkih lica koja u svojoj djelatnosti imaju emisiju zagađujućih materija u zrak navedenih u Poglavlju III tačka 17.

Općine u Kantonu Sarajevo su dužne da odmah po primitku obavještenja o proglašenju/ukidanju epizode obavijestiti pravna i fizička lica sa područja svoje općine, a koja se nalaze na Listi pravnih i fizičkih lica na koje se odnosi Plan, navedenoj u Poglavlju III tačka 17.

4. INFORMISANJE JAVNOSTI

Subjekti zaduženi za informisanje javnosti o proglašenju epizoda povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku, a prema odredbama Plana su: Služba za protokol i press Kantona Sarajevo i druge institucije koje se bave poslovima prijema i prenosa informacija. Navedeni subjekti su dužni da putem web

stranica, sredstava javnog informisanja, web portala, elektronske pošte i drugih raspoloživih mogućnosti u skladu sa prijedlogom za načine ostvarivanja komunikacije sa javnošću u slučaju proglašenja epizoda:

- izdaju saopćenja za sredstva javnog informisanja i građane, koja se odnose na stanje kvaliteta zraka i primjenu Plana interventnih mjera
- daju informacije koje razmatra Ministarstvo i Vlada KS vezane za primjenu Plana.

Subjekti zaduženi za davanje preporuka u cilju zaštite zdravlja ljudi i informisanja o stanju kvaliteta zraka u Kantonu, a prema odredbama Plana su: Ministarstvo zdravstva i J.U. Zavod za javno zdravstvo KS. Navedeni subjekti su dužni da:

- izdaju preporuke za stanovništvo u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo,
- izdaju preporuke za uslove rada i zaštitu radnika na otvorenom u epizodama povišenih koncentracija,
- obavještavaju građane o izmjenim vrijednostima i uticaju na zdravlje putem web stranice J.U. Zavod za javno zdravstvo KS i web stranice kvalitetzraka.ba.

VIII - NADZOR

Nadzor nad provođenjem mjera utvrđenih u ovom Planu vrše resorna ministarstva Kantona, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, inspekcija zaštite okoliša, inspekcija zaštite od požara, saobraćajna i cestovna inspekcija, općinske urbanističko-građevinske i komunalne inspekcije, kroz primjenu propisanih mjera zaštite zraka u izdatim dozvolama iz njihove nadležnosti, nadzor nad radom i organizacijom gradilišta, održavanja i čišćenja saobraćajnica, a posebno kroz kontrolu uklanjanja posipnog materijala za sprečavanje poledice, te drugih poslova definisanih Zakonom o komunalnoj čistoći. Nadzor vrše i komunalni redari u okviru djelatnosti koja se odnosi na provođenje mjera prevencije i ograničenja emisije u saradnji sa Kantonalom upravom za inspeksijske poslove.

Osim navedenih inspeksijskih organa, za provedbu mjera iz ovog plana zaduženi su Kantonalna uprava civilne zaštite u smislu pružanja informacija o potrebi preduzimanja utvrđenih mjera i neposredno koordiniranje aktivnosti sa općinskim štabovima civilne zaštite, a u skladu sa Uredbom o organizovanju službi zaštite i spašavanja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/08).

Operativni telefoni za prijave u vezi sa provođenjem ovog Plana su: Eko-telefon br. 033/66 00 00 ili telefon Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite broj 121.

Mjesečni izvještaj o provedenom inspeksijskom nadzoru se dostavlja Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo jednom mjesečno u periodu 15.10. - 15.04., a najkasnije do 7-og dana u mjesecu za prethodni mjesec.

IX - KAZNENE ODREDBE

Pravna i fizička lica koja se ne budu pridržavala mjera propisanih ovim planom, podliježu sankcijama, kako je to utvrđeno odredbama važeće Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo.

X - TROŠKOVI

Troškove ovog Plana snose subjekti zaduženi za njegovo provođenje.

XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanjem na snagu ovog Plana prestaje da važi Plan interventnih mjera u slučaju prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 4/18 i 53/18).

Ovaj Plan stupa na snagu danom donošenja i objaviće se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-38954-8.1/19
31. oktobra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.